

Celem dokumentu jest **przedstawienie Wykonawcom obowiązujących w PSG zasad dotyczących**: ochrony i kształtowania środowiska, zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej w celu dostosowania prowadzonej na rzecz i na terenie Spółki działalności do standardów PSG.

Wymagania są spójne z wartościami Polityki ZSZ i udostępniane na stronie internetowej PSG lub komunikowane przy zlecaniu prac.

1. Ochrona Środowiska

- 1.1. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do prowadzenia działalności w sposób odpowiedzialny, tak aby zminimalizować negatywne skutki prowadzenia działań w kluczowych obszarach takich jak: zmiana klimatu, zanieczyszczenia wody i gleby, wykorzystanie zasobów naturalnych, różnorodność biologiczna, uczciwość biznesowa (greenwashing) i należyta staranność w łańcuchu wartości (dostaw).
- 1.2. Wykonawca/Podwykonawca powinien dążyć do prowadzenia swojej działalności w sposób uwzględniający założenia i cele środowiskowe zawarte w Polityce Ochrony Środowiska PSG, dostępnej na stronie internetowej Spółki w zakładce: *O Spółce / Ochrona środowiska*.
- 1.3. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do maksymalnego ograniczania ingerencji w środowisko przyrodnicze, poprzez podjęcie wszelkich możliwych działań i starań mających na celu ochronę zastanych zasobów przyrodniczych, a gdy nie jest to możliwe do kompensacji negatywnego wpływu inwestycji na środowisko.
- 1.4. Wykonawca/Podwykonawca winien mieć uregulowany stan formalno-prawny zgodnie z obowiązującymi na czas wykonywania prac przepisami z zakresu ochrony środowiska, w sposób wymagany dla charakteru i miejsca wykonywanej działalności, w tym m.in. związanej z wytwarzaniem odpadów w szczególności posiadać wpis w rejestrze BDO w zakresie wymaganym dla wykonywania prac objętych usługą. Wykonawca /Podwykonawca zobowiązany jest na wezwanie przedstawiciela PSG przedstawić przedmiotowe dokumenty, potwierdzające zgodność z wymaganiami prawnymi.
- 1.5. Wykonawca/Podwykonawca traktowany jest jako wytwórca odpadów powstałych w związku z realizacją usługi w rozumieniu obowiązujących przepisów w szczególności ustawy o odpadach z dnia 14.12.2012 r. z późn. zm. oraz spoczywa na nim obowiązek prowadzenia wymaganej prawem ewidencji odpadów i ponosi odpowiedzialność za prawidłowość prowadzenia gospodarki odpadami związanej ze zleconym zakresem prac.
- 1.6. Wykonawca/Podwykonawca winien stosować zasadę zapobiegania powstawaniu odpadów polegającej na korzystaniu z produktów, które są zasobooszczędne, trwałe, nadające się do naprawy, ponownego użycia i modernizacji oraz zmniejszeniu powstawania odpadów w procesach związanych z budową i rozbiórką, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik.
- 1.7. Wykonawca/Podwykonawca będący wytwórcą odpadów budowlanych i rozbiórkowych jest zobowiązany do zapewnienia wysegregowania z wytworzonych przez siebie odpadów budowlanych i rozbiórkowych, co najmniej: drewna, metali, szkła, tworzyw sztucznych, gipsu i odpadów mineralnych, w tym betonu, cegły, płytek i materiałów ceramicznych oraz kamieni w celu zapewnienia przydatności do przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub innego odzysku, chyba że wysegregowanie nie jest

technologicznie możliwe lub brak wysegregowania pozwala na przygotowanie do ponownego użycia, recyklingu lub innego procesu odzysku.

- 1.8. W przypadku braku możliwości segregacji wytworzonych odpadów budowlanych i rozbiórkowych we własnym zakresie, Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest posiadać umowę na wykonanie obowiązku segregacji odpadów i dalsze ich zagospodarowanie przez uprawniony podmiot, w drodze umowy, zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
- 1.9. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do przekazania Koordynatorom umów informacji w zakresie ilości, rodzaju i sposobie zagospodarowania wytworzonych odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne w związku z realizacją Umowy (dotyczy umów o wartości od 20 000 zł netto), zgodnie ze wzorem zawartym w instrukcji Monitorowanie i pomiary środowiskowe Tabela nr 4.
- 1.10. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do zrównoważonego zarządzania zasobami, w tym optymalizacji zużycia wody i energii, do oszczędnego gospodarowania terenem w trakcie prowadzenia prac na rzecz PSG oraz przywrócenia terenu do stanu zastanego przed rozpoczęciem prac.
- 1.11. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do zachowania wysokiej kultury prowadzenia robót, do utrzymywania w stanie niepogorszonym urządzeń służących zabezpieczeniu środowiska, w tym w szczególności płotków zabezpieczających budowę przed wtargnięciem drobnych zwierząt, zabezpieczeń pni drzew przed mechanicznym uszkodzeniem, a w przypadku uszkodzenia tych zabezpieczeń, do odtworzenia ich własnym staraniem i na własny koszt.
- 1.12. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązuje się prowadzić wszelkie prace z wykorzystaniem sprzętu i maszyn w obrębie bryły korzeniowej drzew i krzewów zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. W celu zminimalizowania uszkodzeń systemów korzeniowych prace w obrębie bryły korzeniowej powinny być wykonywane wyłącznie sposobem ręcznym lub metodą bezrozkopową (przewiertem sterowanym).
- 1.13. Wykonawca/Podwykonawca podejmując działania dołoży wszelkiej staranności, by prowadzona przez niego działalność nie wpływała bezpośrednio i pośrednio na lokalną różnorodność biologiczną, bądź w przypadku zidentyfikowania takiego wpływu – był on jak najmniejszy, lokalny i podjęte zostały każdorazowo działania minimalizujące i renaturyzujące.
- 1.14. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do świadczenia usług zgodnie z zasadą DNSH „nie czyn poważnych szkód”, zakładającą niepogarszanie stanu środowiska naturalnego i nieprzyczynianie się do eskalacji kryzysu klimatycznego.
- 1.15. Wszystkie substancje chemiczne i ich mieszaniny, a w szczególności substancje niebezpieczne, stosowane przez Wykonawcę/Podwykonawcę podczas realizacji prac zleconych na rzecz i na terenie PSG muszą posiadać oryginalne i czytelne oznaczenia i powinny być przechowywane w miejscu odpowiednio zabezpieczonym przed dostępem osób trzecich. Ponadto Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do wyposażenia swoich pracowników w wymagane środki ochrony indywidualnej, środki służące do neutralizacji ewentualnych wycieków oraz posiadania procedury awaryjnej na wypadek niezamierzonego uwolnienia substancji chemicznej lub jej mieszaniny do środowiska.
- 1.16. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązuje się do maksymalnego ograniczenia stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin zakwalifikowanych do niebezpiecznych i stosowania ich zgodnie z właściwymi przepisami.

Wykonawca/Podwykonawca powinien przeanalizować możliwość zastąpienia substancji niebezpiecznych innymi substancjami o właściwościach niezagrażających życiu i zdrowiu człowieka i o ograniczonym wpływie na środowisko przyrodnicze. Powyższe dotyczy w szczególności wyeliminowania ze stosowania na terenach zarządzanych przez PSG środków ochrony roślin zawierających glifosat jako substancję czynną, zgodnie z przyjętą Polityką pestycydową w PSG, mającą na celu ograniczenie stosowania najbardziej niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pestycydów syntetycznych.

- 1.17. W zakresie urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych należy stosować czynniki i substancje chłodnicze dostępne na rynku polskim o najniższym potencjale cieplarnianym.
- 1.18. Wykonawca/Podwykonawca jest zobowiązany do utrzymywania w czystości i porządku terenu prowadzenia swoich robót, zapleczy higieniczno-sanitarnych, baz materiałowych, sprzętowych, paliwowych, magazynowych oraz miejsc gromadzenia odpadów.
- 1.19. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do posiadania ubezpieczeń obowiązkowych wynikających z obowiązujących przepisów oraz ubezpieczenia OC z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, posiadanego mienia (odpowiedzialność deliktowa i kontraktowa) z rozszerzeniem zakresu o szkody powstałe wskutek rażącego niedbalstwa oraz szkody powstałe bezpośrednio lub pośrednio z emisji, wycieku, uwalniania, innej formy przedostawania się do powietrza, wody, gruntu substancji niebezpiecznych, suma gwarancyjna winna zostać każdorazowo określona biorąc pod uwagę zakres prac niezbędnych do realizacji.
- 1.20. Wykonawca/Podwykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za sytuacje mogące powodować bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku lub powstałe już szkody w środowisku wywołane swoim zachowaniem i działaniem.
- 1.21. W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku Wykonawca/Podwykonawca, zobowiązany jest do poinformowania Biura Ochrony Środowiska o zaistniałej sytuacji przesyłając stosowną informację na adres: środowisko@psgaz.pl oraz niezwłocznego wdrożenia działań zapobiegawczych w celu uniknięcia wystąpienia szkody w środowisku.
- 1.22. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do poinformowania Biura Ochrony Środowiska o zaistniałej sytuacji przesyłając stosowną informację na adres: środowisko@psgaz.pl oraz niezwłocznego podjęcia bezwzględnych działań mających na celu usunięcie powstałej szkody, jak również podjęcia działań profilaktycznych/prewencyjnych mających na celu zapobieżenie kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla środowiska naturalnego.
- 1.23. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do przestrzegania obowiązujących norm emisji hałasu do środowiska przyrodniczego oraz prowadzenia wszelkich prac w sposób ograniczający jego emisję.

2. Bezpieczeństwo i Higiena Pracy

- 2.1. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do wykonywania czynności i wszelkich prac ze szczególną starannością, zgodnie z obowiązującymi w PSG regulacjami, powszechnie obowiązującymi wymaganiami i przepisami, dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, jak również wymogami norm, wiedzą techniczną i sztuką budowlaną. Wymagania dla kontrahentów opublikowane są na stronie www.psgaz.pl

- 2.2. Wykonawca/Podwykonawca odpowiada w pełnym zakresie za bezpieczeństwo prowadzonych prac na rzecz i na terenie PSG poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy zatrudnionym pracownikom, jak również prawidłowe zabezpieczenie mienia w obszarze prowadzonych prac. Prace muszą być organizowane w sposób prawidłowy i gwarantujący bezpieczeństwo, a teren prac winien być wygrodzony i oznakowany.
- 2.3. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do wykonywania prac przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji prac wynikających z umowy.
- 2.4. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do kierowania do pracy pracowników posiadających pełny zakres szkoleń z dziedziny bhp oraz inne wymagane przepisami prawa uprawnienia potwierdzające kwalifikacje do wykonywania danego rodzaju pracy (np. spawacz, zgrzewacz sieci gazowej wykonanej z PE, operator maszyn budowlanych) jak również posiadających aktualne orzeczenie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań lekarskich do pracy na zajmowanym stanowisku.
- 2.5. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do zapoznania swoich pracowników z zagrożeniami występującymi podczas wykonywania prac na rzecz i terenie PSG jak również stosowania najlepszych dostępnych rozwiązań minimalizujących poziom ryzyka zawodowego, zidentyfikowanego podczas oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy występujących u Wykonawcy/Podwykonawcy
- 2.6. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym oraz do prowadzenia działań prewencyjnych w powyższym zakresie.
- 2.7. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do zaopatrzenia i wyposażenia pracowników w odpowiednie środki ochrony indywidualnej i zbiorowej, w tym odzież ochronną, roboczą, obuwie ochronne, robocze zgodnie z wymaganiami zleceniodawcy lub zakresem obowiązków. Stosowania i użytkowania wymaganych środków ochrony w miejscu wykonywania pracy zgodnie z ich przeznaczeniem. Odzież, obuwie oraz środki ochrony indywidualnej i zbiorowej powinny odpowiadać wymaganiom zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.
- 2.8. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest zapewnić swoim pracownikom sprawne maszyny, narzędzia i urządzenia techniczne niezbędne do wykonania prac. Wszelkie maszyny, narzędzia i urządzenia powinny posiadać aktualne dokumenty potwierdzające zgodność ich eksploatacji z wymaganiami zawartymi w dokumentacji techniczno-ruchowej (DTR) lub instrukcji obsługi i obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązuje się do stosowania możliwie najbezpieczniejszych dla pracowników technologii i urządzeń technicznych, z uwzględnieniem jakości wykonywanych prac.
- 2.9. Wykonawca/Podwykonawca deleguje do obsługi wszelkich maszyn i urządzeń pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami i uprawnieniami oraz zapoznaje ich z DTR (dokumentacją techniczno-ruchową) i instrukcjami obsługi tych maszyn i urządzeń.
- 2.10. W sytuacji, gdy pracę jednocześnie na tym samym terenie/miejscu wykonują pracownicy zatrudnieni przez różnych pracodawców, pracodawcy ci mają obowiązek współpracować ze sobą, wyznaczyć koordynatora sprawującego pełny nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich zatrudnionych w tym miejscu pracowników. Pracodawcy ci mają również obowiązek ustalić zasady współdziałania uwzględniające sposoby postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń dla zdrowia lub życia pracowników, jak również informować siebie nawzajem oraz pracowników lub ich

przedstawicieli o działaniach w zakresie zapobiegania zagrożeniom zawodowym występującym podczas wykonywanych przez nich prac.

- 2.11. Wykonawca/Podwykonawca odpowiedzialny jest za wyznaczenie pracowników do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej, jak również obowiązany jest zapewnić podręczną apteczkę wyposażoną w środki medyczne do udzielania pierwszej pomocy.
- 2.12. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do niezwłocznego zgłaszania wszelkich zdarzeń wypadkowych, potencjalnie wypadkowych oraz innych zdarzeń losowych i niebezpiecznych, jak: awarie, pożary itd., które zaistniały podczas wykonywania zleconych prac przez PSG. Zgłoszenia te powinny być bezzwłocznie przekazywane na adres wypadki@psgaz.pl.
- 2.13. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do raportowania liczby roboczogodzin przepracowanych przez pracowników w związku z realizacją prac na terenie obiektów, infrastrukturze sieciowej oraz instalacjach technologicznych i urządzeniach Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.
- 2.14. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest na każde żądanie służb BHP Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. udostępniać dokumentację powypadkową z zaistniałych zdarzeń i wypadków związanych z wykonywaniem prac na rzecz i terenie PSG.
- 2.15. Wykonawca/Podwykonawca zobowiązany jest do zapoznania swoich Pracowników z instrukcjami operacyjnymi, ochrony przeciwpożarowej, zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, wskazania lokalizacji sprzętu ppoż. i zasad jego użycia oraz prowadzenia działań prewencyjnych w zakresie ochrony ppoż.
- 2.16. W przypadku prowadzenia robót pożarowo niebezpiecznych Wykonawca/ Podwykonawca zobowiązany jest do zapewnienia i stosowania w miejscu prowadzenia prac i w ich bezpośrednim otoczeniu technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego. Przy prowadzeniu prac w obiektach Wykonawca/ Podwykonawca zobowiązany jest stosować się do zasad prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych obowiązujących u Zamawiającego.
- 2.17. Na terenie PSG obowiązuje całkowity zakaz palenia tytoniu poza miejscami do tego wyznaczonymi.
- 2.18. Posiadanie, używanie, spożywanie środków odurzających i substancji psychotropowych oraz picie i wykonywanie pracy pod wpływem alkoholu na terenie i w trakcie realizacji usług na rzecz PSG jest całkowicie zabronione.
- 2.19. Wykonawca/Podwykonawca proszony jest o zgłaszanie uwag oraz pomysłów zwiększających bezpieczeństwo i higienę pracy na adres ryzyko.zawodowe@psgaz.pl.

3. Efektywność energetyczna i optymalizacja zużycia energii

- 3.1. Wykonawca / Podwykonawca w trakcie prowadzenia zleconych prac dołoży wszelkich starań, aby były prowadzone w sposób zapobiegający nieuzasadnionemu zużyciu energii. Tym samym Wykonawca/Podwykonawca świadomym jest, że będą one realizowane w sposób zapewniający optymalizację wykorzystywanej energii.
- 3.2. Wykonawca / Podwykonawca zapewnia, że maszyny i urządzenia wykorzystywane do świadczenia usługi będą utrzymywane w należytej sprawności, dobrym stanie technicznym.
- 3.3. Zamawiający oczekuje, że używane maszyny i urządzenia wykorzystywane przez Wykonawcę / Podwykonawcę będą charakteryzowały się niskim zużyciem energii.

- 3.4. Produkty wykorzystywane przez Wykonawcę / Podwykonawcę na potrzeby realizacji zamówienia, którego przedmiotem są usługi, muszą być efektywne energetyczne, o ile na potrzeby realizacji zamówienia Wykonawca / Podwykonawca nabył nowe produkty przy założeniu, że zostanie zachowana zgodność z kryteriami opłacalności i technicznej przydatności oraz będzie to ekonomicznie uzasadnione.
- 3.5. Oczekuje się od Wykonawcy / Podwykonawcy stałego podnoszenie świadomości swoich Pracowników w zakresie optymalizacji zużycia energii.

4. Kontrole i audyty

- 4.1. Pracownicy Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. z ww. obszarów mogą sprawdzać przestrzeganie wymagań niniejszego dokumentu przeprowadzając kontrole.
- 4.2. Pracownicy Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. mogą przeprowadzać, w uzgodnionych przez strony terminach, audyty drugiej strony u Wykonawcy/ Podwykonawcy w celu oceny zgodności realizowanych procesów i posiadanych dokumentów z wymaganiami PSG i oświadczeniami Wykonawcy.
- 4.3. Naruszenie wymagań niniejszego dokumentu w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa i higieny pracy może skutkować wstrzymaniem prac realizowanych przez Wykonawcę/ Podwykonawcę.